

Meslek Tercih Yapacak Erkek Öğrencilerin Ebelik Hakkındaki Görüşleri

The Opinions among the Male Students about Midwifery, Who would Choose a Career

Dr. Nazan Çakırer Çalbayram*. Dr. İlknur M. Gönenç**

Geliş/Received : 12.04.2016

Kabul/Accepted: 20.04.2017

Öz

Amaç: Bu çalışma lise son sınıf erkek öğrencilerinin meslek tercihlerinde ebelik mesleğine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacı ile tanımlayıcı türde yapılmıştır.

Gereç ve Yöntemler: Ankara'daki bir ilçede yer alan 11 lisede öğrenim gören son sınıf erkek öğrencileri bu çalışmanın evrenini oluşturmuştur. Çalışmada örneklem seçimine gidilmemiş, çalışmaya katılmayı kabul eden ve okula devam eden tüm lise 4. sınıf erkek öğrencileri (539) çalışma kapsamına alınmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin %85,9'u tercih ettikleri mesleğe karar vermiş olup %36,7'si mühendis, %11,7'si polis, %10,4'ü doktor, %9,9'u avukat olmak istediğini ifade etmiştir. Öğrencilerin %72,4'ü erkeklerinde ebe olabileceğini düşündüklerini belirtmesine karşın %83,7'si ebe olmak istemediğini belirtmiştir. Erkeklerden ebe olunmayacağını düşünenlerin nedenleri incelendiğinde erkek adamdan ebe olmaz çünkü kadın mesleği (%47,6), dinimize ve kültürümüze uygun değil, günah (%24,8), doğum yapacak kadın ve eşi için sıkıntı oluşturur (%19), dalga geçerler (%1,9) cevapları gelmiştir.

Sonuç: Çalışmanın sonuçlarına göre; katılımcıların çoğunun erkeklerin ebe olabileceğini düşünmesine karşın, toplumsal cinsiyet rolleri nedeniyle ebeliği seçebilecekleri bir meslek olarak algılamadıkları saptanmıştır. Erkeklerin ebelik mesleği ile ilgili bilgilerinin ve farkındalıklarının artırılması, meslek seçiminde danışmanlık yapan profesyonellerin toplumsal cinsiyet rollerinden uzaklaşarak danışmanlık hizmetlerini yürütmesi önerilebilir.

Anahtar sözcükler: Erkek ebe, Toplumsal cinsiyet, Meslek tercihi

Abstract

Aim: This descriptive study was carried out to determine the opinions of male students in their final year of high school regarding midwifery as a career option.

Materials and Methods: The final year male students of 11 high schools located in one of the counties of Ankara composed the universe of this study. A sampling wasn't performed in this study; instead, all of the 4th grade male students (539) attending classes, who agreed to participate in the research, were included.

Findings: 85.9 % of the students have made up their minds about their future career. They stated that they preferred to become engineer, police, physician and lawyer with the rates of 36.7 %, 11.7 %, 10.4 % and 9.9 %, respectively. Although 72.4 % of the participants expressed the opinion that the males might also become midwives, 83.7 % of them declared that they didn't want to be midwives. When the motives behind the opinion that the males could not be good midwives were examined, the following answers were obtained: it is a profession for females (47.6 %); it is not appropriate for our religion and culture, it is sinful (24.8 %); it may cause problems for the woman to give birth and her husband (19 %); and people may tease (1.9 %).

Conclusion: According to the results of the study, though the majority of the participants thought males could be midwives, it was determined that they didn't perceive midwifery as a career option due to their gender roles. It may be recommended that the knowledge and awareness of males on midwifery profession should be improved; the professionals counselling for career choices should carry out these services by setting aside their gender roles.

Key words: Male midwifery, Gender, Career preference

*Ankara Ü. Sağlık Bilimleri Fak. Ankara

**Ankara Ü. Sağlık Bilimleri Fak. Ebelik Bölümü, Ankara

Giriş

Lise öğrencileri ergenlik döneminde olup ergenliğin fiziksel, bilişsel, toplumsal ve duygusal değişimlerini yaşamaktadırlar (1). Bu dönemde bireylerin yaşamında pek çok değişiklik olmakta ve gelecekları için önemli kararlar vermek durumunda kalmaktadırlar. Lise döneminde olan ergenlerin karar vermesi gereken önemli konulardan birisi ileride icra edeceği ve eğitimini almak istediği meslektir.

Meslek tercihi yapan gençler pek çok faktörden etkilenmektedir. Öğrencilerin meslek seçimini etkileyen etmenler; meslekte iş bulma olanağı, yetenek, ilgi, değerler, kişilik özellikleri (kendini tanıma), mesleğin getirdiği ödüller (para, saygınlık, şöhret vb.), ailenin istekleri, okul danışmanı, arkadaşlar, öğretmenler, basında çıkan haberler ve toplumsal cinsiyet faktörü olarak sıralanabilir (2,3). Bu etmenlerden birisi olan toplumsal cinsiyet, kadınların ve erkeklerin eğitime erişimlerini, meslek seçimlerini ve kariyerlerini etkileyen önemli bir etmendır (4,5). Türk toplumunda genellikle kadınlara birincil görev olarak evlilik ve annelik görevleri verilmekte, yaşlı, hasta ve çocuk bakımı gibi duygusal yönden ilgi ve bakım gerektiren işlerin uzantısı olarak, kreş ve anaokulu öğretmenliği, ilkökul öğretmenliği, hemşirelik, ebelik gibi meslek dalları kadın meslekleri olarak görülmektedir (6). Bu mesleklerden ebelik kadınlık rolleriyle özdeşleştirildiği için yalnızca kadınların yapabileceği bir meslek olarak algılanmaktadır. Ülkemizde pek çok kadın hastalıkları ve doğum uzmanı hekim, erkek olmasına karşın, ebelik erkeklerin yapamayacağı bir meslek olarak düşünölmekte ve ebe denilince akla ilk olarak kadın figürü gelmektedir. Fakat dünyanın pek çok ülkesinde erkekler ebe olarak görev yapmaktadır (7,8). Ülkemizde Aralık 2013 verilerine göre 52.351 ebe aktif olarak çalışmakta olup tamamı kadındır (9). Fakat Türkiye’de ilk defa Ankara İli’ndeki bir kamu üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, üniversite tercih rehberinde ebelik tercih edecek kişiler için yazılı olan şartlardan “cinsiyeti kadın olmalıdır” ifadesini kaldırmış ve erkek öğrenci almıştır. 2014-2015 Eğitim Öğretim yılında Türkiye’nin ilk erkek ebesini mezun etmiştir. Halen okumakta olan iki erkek öğrencisi bulunmaktadır. Böylece erkelerin ebelik mesleğine katılmasının önünü açılmıştır.

Ebelik mesleğinde erkelerin sayısının artırılması için toplumun bir parçası olan ve ileride meslek üyesi olacak lise öğrencilerinin, ebelik mesleğine bakış açılarını belirlemek; ebelik mesleği ile ilgili farkındalıklarını artırmak son derece önemlidir. Bu nedenle lisede eğitim gören erkek öğrencilerin bu konudaki görüşlerinin alınmasının literatüre katkı sağlayacağı düşünölmektedir.

Gereç ve Yöntem

Araştırma, lise son sınıf erkek öğrencilerinin ebelik mesleğine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacı ile tanımlayıcı türde yapılmıştır. Bu araştırmanın evrenini, Ankara’da bir ilçede bulunan lise son sınıf erkek öğrencileri oluşturmuştur. İlçede 25 lise bulunmakta, bunların 10’u meslek lisesi olduğu için, 4’ü okul yönetimi araştırmayı kabul etmediği için çalışma kapsamına alınmamış 11 lisede çalışma yapılmıştır. Çalışmada örneklem seçimine gidilmemiş, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında okula devam eden ve çalışmaya katılmayı kabul eden tüm lise 4. sınıf erkek öğrencilerin (637) çalışmaya dahil edilmesi planlanmıştır. Öğrencilerin 58’i okula devam etmediği, 26’sı raporlu olduğu, 14’ü ise çalışmayı kabul etmediği için çalışma kapsamına alınmamış, 539 erkek öğrenci ile çalışma tamamlanmıştır.

Veriler; araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu ile toplanmıştır. Veri toplama formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde sosyo-demografik/tanıttıcı özelliklere ilişkin 11 soru, ikinci bölümde meslek tercihine ait 15 soru yer almaktadır. Veri toplama formunun uygunluğu açısından 15 öğrenciyle ön uygulama yapılmış ve ön uygulama sonrasında veri toplama formunda açık uçlu olarak sorulan 2 soru anlaşılır olmadığı için sorular tekrar düzenlenmiştir. Ön uygulama yapılan öğrenciler araştırma kapsamına alınmamıştır. Veri toplama formuna son şekli verildikten sonra 01.01.2015-30.03.2015 tarihleri arasında veriler toplanmıştır. Veriler yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak araştırmacılar tarafından toplanmıştır. Formların uygulanması yaklaşık 15-25 dakika sürmüştür.

Araştırmanın yapılabilmesi için ilgili kurumlardan yazılı izin alınmıştır. Araştırmanın etik açıdan uygunluğunun değerlendirilmesi için etik kurul onayı alınmıştır (28.08.2014;174/1278). Araştırma kapsamına alınan öğrencilere veri toplama formu uygulanmadan önce araştırmanın amacı ve formun doldurulmasına ilişkin bilgi verilmiş ve sözel onamları alınmıştır.

Tablo 1. Erkeklerin ebe olabileceğini düşünme ve bazı özelliklerin karşılaştırılması

	Ebe olmayı isteme				p
	İstiyor		İstemiyor		
	n	%	n	%	
En uzun yaşanan yer					
Köy/kasaba	8	50	8	50	0.001
İlçe	9	18.8	39	81.3	
İl	71	15.0	402	85.0	
Aile tipi					
Çekirdek	78	16.0	409	84.0	0.291
Geniş	10	20.0	40	80.9	
Babanın eğitim durumu					
Okuryazar değil/okur yazar	6	37.5	10	62.5	0.028
İlköğretim	34	18.9	146	81.1	
Lise	33	16.4	168	83.6	
Üniversite	15	10.9	123	89.1	
Babanın çalışma durumu					
Çalışan	70	15.8	372	84.3	0.299
Emekli	15	22.1	53	77.9	
İşsiz	2	9.5	19	90.5	
Anne eğitim durumu					
Okuryazar değil/okur yazar	11	23.4	36	76.6	0.127
İlköğretim	44	18.1	199	81.9	
Lise	26	15.1	146	84.9	
Üniversite	6	8.5	65	91.5	
Anne çalışma durumu					
Çalışıyor	15	12.1	109	87.9	0.89
Çalışmıyor	73	17.7	340	82.3	

Araştırmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesi için bir istatistik paket programı kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde, frekans, yüzde hesaplamaları, ortalama ve ki kare testi kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 17.49 ± 0.6 (Min: 17, Max: 20), %90.7'si çekirdek aileye yapısına sahip, %91.8'i anne babası ile birlikte yaşamaktadır. Öğrencilerin %88.1'inin en uzun yaşadığı yerleşim yerinin il olduğu, %37.6'sının babasının lise, %32.3'ünün annesinin ilköğretim mezunu olduğu saptanmıştır. Annelerinin %76.7'si çalışmamaktadır. Babaların ise %83.3'ü çalışmakta olup öğrencilerin %65.7'sinin gelir durumunu orta seviye olarak algıladığı belirlenmiştir.

Öğrencilerin %85.9'u tercih ettikleri mesleğe karar vermiş olup %36.7'si mühendis, %11.7'si polis, %10.4'ü doktor, %9.9'u avukat olmak istediğini ifade etmiştir. Öğrencilerin %60.4'ü ilgi ve yeteneğine, %45.4'ü anne-babasının yönlendirmesine, %36.3'ü puanına göre tercih yapacağını belirtmiştir.

Öğrencilerin %42.9'u ebelik mesleği hakkında bilgisinin olduğunu, %21.7'si bu bilgiyi internetten, %22.5'i akrabadan, %19.5'i arkadaştan ve %7.4'ü öğretmenden edindiğini belirtmiştir. Öğrencilerin %86.5'i çevrelerinde ebe tanıdığının olmadığını ifade etmiştir.

Öğrencilerin %72.4'ü erkeklerinde ebe olabileceğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Erkeklerden ebe olunmayacağını düşünenlerin nedenleri incelendiğinde *erkek adamdan ebe olmaz çünkü kadın mesleği (%47.6), dinimize ve kültürümüze uygun değil, günah (%24.8), doğum yapacak kadın ve eşi için sıkıntı oluşturur (%19), dalga geçerler (%1.9)* cevapları gelmiştir. Erkeklerin ebe olabileceğini düşünme ile aile tipi, anne/baba eğitim durumu, anne/baba çalışma durumu, gelir düzeyi, en uzun yaşanan yerleşim birimi arasında istatistiksel olarak önemli bir farklılık bulunmamaktadır ($p > 0.05$). (Tablo 1).

Öğrencilerin %83.7'si ebe olmak istemediğini belirtmiştir. Ebe olmak istemeyenlerin nedenleri arasında ise ilk dört sırada; başka meslek istiyorum (%60.5), erkek adam ebe olmaz (%13.4), mesleği sevmiyorum (%13), kan

görünce midem bulanıyor (%3.6) cevapları gelmiştir. Ebe olmayı istemekle, aile tipi, anne eğitim durumu, anne/baba çalışma durumu, gelir düzeyi arasında önemli bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$). En uzun süre köy-kasaba'da yaşayan öğrencilerin %50'si, ilçede yaşadığını belirten öğrencilerin %18.8'i, ilde yaşadığını belirten öğrencilerin ise %15'i ebe olmak istediğini belirtmiştir. En uzun süre yaşanan yerleşim yeri büyüdükçe ebe olmayı isteme oranı düşmekte olup fark istatistiksel olarak önemli bulunmuştur ($p<0.05$). Babasının eğitim durumu okuryazar-değil/okuryazar olanların %37.5'i, ilkokul olanların %18.9'u, lise olanların %16.4'ü ve üniversite olanların %10.9'u ebe olmak istediğini belirtmiştir. Babaların eğitim durumu arttıkça ebe olmayı isteme oranı düşmekte olup, fark istatistiksel olarak önemlidir ($p<0.05$).

Tartışma

Meslek seçimi, 15 yaşından başlayıp 25 yaşına kadar uzanan "keşif dönemi" olarak tanımlanmaktadır (5). Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 17 olup bu dönemin içerisinde yer almaktadırlar. Keşif döneminde gençler, yetişkin rolünü benimseyerek seçim yapmakta ve gençlere bu dönemde sorumluluk yüklenmeye başlanmaktadır. Bu seçim doğrultusunda beklenti ve isteklerini gerçekleştirebileceği, geçimini sağlayabileceği, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bir meslek seçmektedirler (3). Çalışmada öğrencilerin çoğu tercih ettikleri mesleğe karar vermiş olup öğrencilerin mühendis, polis, doktor, avukat olmak istedikleri belirlenmiştir. Çalışmamıza benzer şekilde Ersoy (2009) çalışmasında; erkeklerin en iyi meslek sıralamasının; öğretmen, doktor, futbolcu, ilim adamı, sanayici, siyasetçi, subay, tüccar, avukat-hakim, sanatçı, manken ve mühendis olduğunu belirlenmiştir (10). Çalışmamızda öğrencilerin seçtikleri mesleklerin toplum tarafından erkek mesleği olarak algılanan meslekler olduğu görülmektedir.

Meslekler hakkında oluşan kişisel değerlerin gelişiminde, aile büyükleri, akrabalar ve öğretmenlerin yönlendirmesi, kişinin davranışları, gözlem ve deneyimleri, toplumun mesleklere bakış açısı rol oynamaktadır (11). Çalışmada öğrencilerin yarısından fazlası ilgi ve yeteneklerine göre, yarısına yakını anne-babasının yönlendirmesine göre, yaklaşık 10 öğrenciden üçü de mesleklerin puanına göre tercih

yapacağını ifade etmişlerdir. Bu çalışmaya benzer şekilde Korkut-Owen ve arkadaşlarının (2011) yaptıkları çalışmada üniversite öğrencilerinin okudukları bölümü seçme nedenleri, alana duyulan ilgi, alınan puanın o bölüme yetmesi, alanın kişilik özelliklerine uygunluğu ve iş bulma olanağının yüksekliği biçiminde sıralanmıştır (12). Yapılan başka bir çalışmada da öğrencilerin; meslekle ilgili olumlu görüşleri nedeniyle, çaresizlikten, açıkta kalmamak için, mesleğin avantajları olduğunu düşündükleri için ve başkalarının önerileri ile meslek tercihi yaptıkları belirtilmektedir (13).

Meslek tercihinde önemli olan kavramlardan biri de toplumsal ve kültürel değerlerdir. Öğrencilerin çoğunluğu erkeklerinde ebe olabileceğini düşünmesine karşın ebe olmak istememektedir. Erkeklerden ebe olunmayacağını düşünenlerin nedenleri incelendiğinde yaklaşık yarısı, kadın mesleği olması nedeniyle erkeklerden ebe olmayacağını belirtmiştir. Bu düşüncenin temelinde ve erkeklerin ebelik mesleğini istememesinde toplumsal cinsiyet kavramının etkili olduğu düşünülmektedir. Bakım verici rolün erkekler için uygun görülmediği ve bu durumun toplumsal cinsiyet kalıpları ve inançlardan kaynaklandığı düşünülmektedir (14). Özellikle Türk toplumunda, ebelik, hemşirelik ve çocuk gelişimi gibi meslekler toplumsal cinsiyet açısından ele alındığında "kadına özgü" meslek grubu olarak adlandırılmaktadır. Bu durum öğrencilerin meslek tercihlerinde etkili olmaktadır (15). Ebelik mesleğinde cinsiyetin önemi konusunda yapılan bir çalışmaya rastlanmıştır. Benzer bir grup olan hemşireler ile yapılan çalışmalarda toplumsal cinsiyet rollerinin meslek tercihinde ve çalışma koşullarında etkili olduğunu göstermektedir. McMillian ve ark. (2006) erkek hemşirelerin yarısının kadın mesleği olan hemşireliğin geleneksel rollerinden dolayı iş yaşamında zorlandıklarını ve hemşirelik terimi ile ilgili endişelerinin olduğunu belirtmişlerdir. Hemşire kelimesinin cinsiyeti ifade ettiğini ve meslekteki isim değişikliğinin erkek hemşireleri mesleğe çekebileceğini belirtmişlerdir (16). Lou et.al. (2007) erkek hemşirelerin yaşadığı streslerin en önemli nedenini, mesleğin toplum tarafından kadın mesleği olarak algılanması olarak vurgulanmaktadır (17). Bozkır ve ark. (2008) erkeklerin hemşireliği kadın mesleği olarak

gördükleri ve mesleğin içerisinde yer almada çekingen kaldıklarını belirtmektedir (18).

Bireylerin ileride sahip olmak istedikleri meslek ve kariyer ile ilgili bazı düşünceleri geliştirirken etkili olan faktörlerden birisi de dini inançlar ve bunlarla ilgili tutumlardır (11). Bu çalışmada, erkeklerin ebe olmayacağını düşünen öğrencilerin yaklaşık dörtte biri erkeklerin ebe olmasının dine ve kültüre uygun olmadığını, günah olduğunu belirtmişlerdir. Fakat toplumumuzun büyük bir kısmının inandığı İslam dini kadın erkek ayrımı yapmadan bütün müslümanlara ilim öğrenmeyi ve öğretmeyi emretmektedir. Ayrıca bilinenin aksine kadın ya da erkeğin bakılması haram bölgelerine gerekli bir durum olmadıkça dokunulmasının haram olduğu, tedavi amaçlı durumların, acil durumların, bakma ve dokunma haramlığını ortadan kaldırdığı belirtilmektedir (19).

Çalışmanın önemli bulgulardan bir tanesi de erkeklerin ebe olması durumunda doğum yapacak kadının ve eşinin sıkıntı yaşayacağını belirtmesidir. Benzer şekilde Gönenç ve arkadaşlarının (2015) yaptıkları bir çalışmada ebeler öğrencilerinin %71,3'ü halkın erkek ebeler tepkisinin olumsuz olacağını belirtmiştir (20). Ülkemizde kadın hastaların erkek ebeler ile ilgili düşüncelerini inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Fakat erkek hemşirelere ilişkin yapılan çalışmalar öğrencilerin bu endişesini destekler niteliktedir. Taşçı ve arkadaşlarının (2007) kadın doğum servislerinde yatan hastaların erkek hemşireler hakkındaki düşüncelerini belirlemek için yaptıkları çalışmalarında; hastaların, çoğunun erkek hemşireden bakım almak istemediğini ve erkek hemşirenin kendisine bakım vermesinden rahatsız olacağını ifade ettiklerini belirtmişlerdir. Aynı çalışmada hastaların yarısından fazlasının erkek hemşirelerin doğumhanede ve kadın doğum servislerinde çalışmaması gerektiğini ifade ettiklerini saptamışlardır (21). Lodge ve arkadaşları (2002) jinekoloji servisinde yatan hastaların kıyafetlerinin çıkartmasında (üzerini değiştirmede) erkek hemşirenin kendisine yardım etmesinden rahatsız olacağını ve erkek hemşirenin pedini kanama yönünden kontrol etmesinden rahatsız olacağını saptamışlardır (22). Yapılan başka bir çalışmada katılımcıların %60,3'ü erkek hemşirelerin hastalar tarafından kabul

görmeyebileceklerini, %22,7'si de erkek hemşirelerin sağlık kurumlarında bütün kliniklerde çalışamayacaklarını belirlemişlerdir (23). Öğrencilerden gelen çarpıcı cevaplardan bir tanesi de erkek ebelerin alay konusu olacağını düşünmeleridir. Ülkemizde erkek ebeler hakkında görüşleri inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Amerika'da çalışan bir erkek ebe mesleğin ismi ile kendisine şaka yapıldığını "midwife" yerine "midhusband" olarak çağrıldığını belirtmiştir (7). Benzer bir grup olan hemşireler ile yapılan çalışmalar erkek hemşireliğin toplum tarafından komik bulunduğunu göstermektedir. Yılmaz ve Karadağ (2011) yaptıkları çalışmalarında, erkek hemşirelik öğrencilerinin yarısından fazlasının (%69,2) üniversitenin diğer bölümlerinde okuyan erkek öğrenciler tarafından, (%21,5) ailesi tarafından ve (%16,9) kız hemşirelik öğrencileri tarafından bu mesleği tercih ettikleri için komik bulduklarını belirtmişlerdir (24). Benzer şekilde, Ekinci ve ark. (2014) mühendislik bölümünde öğrenim gören erkek öğrenciler ile yaptıkları çalışmalarında öğrencilerin %13,3'ünün erkeklerin hemşirelik mesleğini seçmelerini komik bulduklarını belirtmişlerdir (23). Çalışmada, en uzun süre yaşanan yerleşim yeri büyüdükçe ebe olmayı isteme oranı düşmekte olup fark istatistiksel olarak önemli bulunmuştur. Bu durumun uzun süre köyde yaşayan bireylerin daha fazla ebe ile iletişim halinde olmasından ve ebe görev ve sorumluluklarını daha iyi kavramış olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Ülkemizde çoğu köyde yalnızca ebe çalışmakta olup, diğer sağlık profesyonelleri bulunmamaktadır.

Çalışmada babaların eğitim durumunun ebe olmayı istemede etkili olduğu, babaların eğitim durumu arttıkça ebe olmayı isteme oranının düştüğü belirlenmiştir. Barling (1994)'e göre, babanın işi, çocukların meslek seçimlerinde de etkilidir. Özellikle erkek çocuklar babalarının mesleğine benzer mesleği seçme eğilimindedir. Babanın mesleki prestiji ve ekonomik statüsü meslek seçiminde önemli bir etkidir (25). Babanın eğitim durumu arttıkça mesleki statüsünün arttığı ve çocuğunu toplum tarafından statüsü yüksek olarak algılanan mesleklere yönlendirdiği düşünülmektedir.

Sonuç

Çalışmada öğrencilerin çoğu tercih ettikleri mesleğe karar vermiş olup öğrencilerin mühendis,

polis, doktor, avukat olmak istedikleri belirlenmiştir. Öğrenciler meslek seçiminde ilgi ve yeteneklerin, anne-babanın yönlendirmesinin ve mesleklerin puanlarının etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin çoğunluğunun erkeklerin ebe olabileceğini düşünmesine rağmen ebe olmak istemediği belirlenmiştir. Erkeklerden ebe olunmayacağını düşünenlerin nedenlerinin kadın mesleği olması (%47.6), dine ve kültüre uygun olmadığı, günah olduğu (%24.8), doğum yapacak kadın ve eşi için sıkıntı oluşturacağı (%19) ve dalga geçileceği (%1.9) olduğu saptanmıştır. Ebe olmayı istemekle, aile tipi, anne eğitim durumu, anne/baba çalışma durumu, gelir düzeyi arasında önemli bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$). En uzun süre yaşanan yerleşim yeri büyüdükçe ve babaların eğitim durumu arttıkça ebe olmayı isteme oranı düşmektedir ($p<0.05$). Çalışmanın sonuçlarına göre katılımcıların çoğunun erkeklerin ebe olabileceğini düşünmesine rağmen, toplumsal faktörler nedeniyle ebeliği seçebilecekleri bir meslek olarak algılamadıkları saptanmıştır. Erkeklerin ebelik mesleği ile ilgili bilgilerinin ve farkındalıklarının artırılması, meslek seçiminde danışmanlık yapan profesyonellerin toplumsal cinsiyet rollerinden uzaklaşarak danışmanlık hizmetlerini yürütmesi önerilir. Mesleği tercih yapan kişilerin cesaretlendirilmesi, mesleği tercih eden ve meslekte eğitimi tamamlayan erkek ebelerin desteklenmesi önerilmektedir. Ebelik mesleğinde erkeklerin sayısının artması ile toplumsal algının değişeceği, kadın mesleği olarak algılanmayacağı düşünülmektedir.

İletişim: Dr. Nazan Çakırer Çalbayram
E-posta: Nazan.Calbayram@ankara.edu.tr

Kaynaklar

1. Derman O. Ergenlerde psikososyal gelişim. Adölesan Sağlığı II Sempozyum Dizisi 2008; 63:19-21.
2. Özyürek R, Atıcı M. Üniversite öğrencilerinin meslek seçimi kararlarında kendilerine yardım eden kaynakların belirlenmesi. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi 2002;2(17):33-42.
3. Yılmaz İA, Dursun B, Pektaş K, Altay A. Üniversite Öğrencilerinin Kariyer Seçimlerinin Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi: Pınarhisar MYO Örneği. Electronic Journal of Vocational Colleges 2012;2(2):9-21.
4. Akın A, Demirel S. Toplumsal cinsiyet kavramı ve sağlığa etkileri. Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi Halk Sağlığı Özel Ek 2003;25 (4):73-82.
5. Terzioğlu F, Taşkın L. Kadının toplumsal cinsiyet rolünün liderlik davranışlarına ve hemşirelik mesleğine yansımaları. C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2008;12(2):62-67.
6. Urhan, B. and Etiler, N. Sağlık sektöründe kadın eğitiminin toplumsal cinsiyet açısından analizi. Çalışma ve Toplum 2011; 2:191- 212.
7. Emons JK, Luiten MIJ. Midwifery in Europe an Inventory in Fifteen EU-Member States 2001, at http://www.deloitte.nl/downloads/documents/website_

- deloitte/GZpublVerloskundeinEuropaRapport.pdf
8. Fusco '94 C, Obermiller T. For male midwife, helping new mothers is a labor of love. Illinois Wesleyan University Magazine 2003;12 (1):6.
 9. Yükseköğretim Kurulu. Türkiye' de sağlık eğitimi ve sağlık insan gücü durum raporu 2014, at <http://www.yok.gov.tr/documents/10279/30217/T%C3%BCrkiye%27de+Sa%C4%9Fl%C4%B1k+E%C4%9Fitimi+ve+Sa%C4%9Fl%C4%B1k+%C4%B0nsang%C3%BCc%C3%BC%20Durum+Raporu+%28%C5%9Eubat+2014%29.pdf/00b8c1a8-19bf-41e0-b188-af0a28732e7f>
 10. Ersoy E. Cinsiyet kültürü içerisinde kadın ve erkek kimliği (Malatya Örneği). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 2009;19 (2):209-230.
 11. Aytaç, S. Çalışma yaşamında kariyer yönetimi planlaması gelişimi ve sorunları. Bursa: Ezgi Kitapevi; 2005.
 12. Korkut-Owen F, Kepir DD, Özdemir S, Ulaş Ö, Yılmaz O. Üniversite öğrencilerinin bölüm seçme nedenleri. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2011;8(3):135-151.
 13. Sarıkaya T, Khorshid L. Üniversite öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen etmenlerin incelenmesi: üniversite öğrencilerinin meslek seçimi, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi 2009;7(2):393-423.
 14. Turan N, Öztürk A, Kaya H, Atabek-Aştı T. Toplumsal cinsiyet ve hemşirelik. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi 2011;4(1):167-173.
 15. Çiftçi GE, Bülbül SF, Muluk NB, Duyan GÇ, Yılmaz A. Sağlık bilimleri fakültesini tercih eden öğrencilerin, üniversite ve meslek tercihlerinde etkili olan faktörler (Kırıkkale Üniversitesi örneği). Kartal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Tıp Dergisi 2011;22(3):151-160.
 16. McMillian J, Morgan SA, Ament P. Acceptance of male nurses by female registered nurses. Journal of Nursing Scholarship 2006; 38 (1): 100-106.
 17. Lou JH, Yu HY, Hsu HY. A study of role stres, organizational commitment and intention to quit among male nurses in Southern Taiwan. The Journal of Nursing Research 2007;15 (1):43-53.
 18. Bozkır G, Taşçı N, Arsak A. Genel lise son sınıf ve sağlık yüksek okulundaki erkek öğrencilerin hemşireliğe bakışı. Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi 2008; 8(1): 2-17.
 19. Şen Y. İslam hukukuna göre sağlık hizmetlerinde mahremiyet hakkı. Ekev Akademi Dergisi 2015;19(61):425-448.
 20. Gönenç İM, Yılmaz-Sezer N, Erkal-İlhan S, Öztaş Aktaş D. Ebelik Öğrencilerinin Erkeklerin Mesleğe Katılması Konusunda Görüşlerinin Belirlenmesi. 3. Ulusal 2. Uluslararası Ebelik Kongresi, Antalya, Türkiye, Sözel Bildiri, 20-23 Kasım 2013.
 21. Taşçı KD. Kadın doğum servislerinde yatan hastaların erkek hemşireler hakkındaki düşünceleri. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2007;10 (2):12-19.
 22. Lodge N, Mallett J, Blake P, Fryatt I. A study to ascertain gynaecological patients' perceived levels of embarrassment with physical and psychological care given by female and male nurses. Journal of Advanced Nursing 2002; 25: 893-907.
 23. Ekinci M, Dikici İC, Derya M, Andsoy II, Dinç S. Şahin AO. Mühendislik bölümünde öğrenim gören erkek öğrencilerin erkek hemşirelere karşı bakış açıları. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi 2014;3(1):632-645.
 24. Yılmaz M, Karadağ G. Erkek öğrenci hemşireler hemşirelik mesleğini nasıl algılıyor? Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi 2011;4(1):21-28.
 25. Barling J. Work and family: In search of more effective workplace interventions. In: Cooper, C.L. and Rouseau D.M. (eds.), Trends in Organizational Behavior. England: John Wiley & Sons Ltd; 1994.